

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

До підручника
**Катерини Пономарьової
Любові Гайової**

**НОВА
УКРАЇНСЬКА
ШКОЛА**

Інтернет-
підтримка

УКРАЇНСЬКА МОВА та ЧИТАННЯ

ЧАСТИНА
1

3
клас

АИДАКТА

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

УДК 811.161.2(076)
В76

ДИДАКТА

**Схвалення для використання у закладах загальної середньої освіти
підтверджується відповідним листом ІМЗО
(www.ranok.com.ua/grifi_mon.html)**

Рецензенти:

І. В. Ценова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії
та методики викладання філологічних дисциплін
у початковій школі ХНПУ ім. Г. С. Сковороди
Н. О. Косовцева, учитель вищої категорії Харківської гімназії № 13

Воскресенська Н. О.

В76 Українська мова та читання. 3 клас : робочий зошит : до підручника Катерини Пономарьової, Любові Гайової. У 2-х ч. Ч. 1 / Н. О. Воскресенська. — Харків : Вид-во «Ранок» : «Дидакта», 2020. — 64 с.: іл.

ISBN 978-617-09-6582-0

Посібник створено відповідно до Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко. Зошит є складовою навчально-методичного комплекту «Українська мова та читання. 3 клас».

Матеріал посібника спрямований на вдосконалення та закріплення знань і вмінь здобувачів освіти. Зошит містить різноманітні завдання, вправи для роботи в парі, мовні ігри, загадки тощо. На сторінках посібника розміщено QR-коди, за допомогою яких можна швидко перейти до додаткового матеріалу у вигляді презентацій.

Призначено для учнів 3 класу закладів загальної середньої освіти, учителів початкових класів.

УДК 811.161.2(076)

Разом дбаємо
про екологію та здоров'я

ISBN 978-617-09-6582-0 (ч. 1)
ISBN 978-617-09-6525-7 (ч. 2)

© Воскресенська Н. О., 2020
© «Дидакта», макет, 2020
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2020

РОЗРІЗНЯЮ ГОЛОСНІ І ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

- 1 Уяви себе вчителем/вчителькою.
Спробуй пояснити, які звуки є голосними, а які — приголосними.

- 2 Прочитай вірш Олекси Лупія. Підкресли букви, що позначають голосні звуки. Яка з букв одночасно позначає і голосний, і приголосний звуки? Підкресли її двома рисками.

Знай, синочку, доню, знай:
Наша Україна —
То чарівний, милий край,
Золота країна.

- 3 Добери й упиши пропущені букви. Обґрунтуй свою думку. Які звуки — голосні чи приголосні — позначають уписані букви?

1. __ила в мамі взяла мило, __ила Маню милом __ила. 2. Брат несе водичку __олі, мабуть, їй спекотно в __олі. 3. Як багато знає __гор наш приятель __гор.

Валентина Бутрім

Склади й запиши два речення зі словом **лев** за зразком попереднього завдання.

- 4 Зі складів, що розсипалися, збери й запиши слова. Як вони пишуться? Чому?

та	ро	ма	ві	тя	то
ле	ся	ра	та	рас	ля

- 5 Стань коректором/коректоркою — людиною, яка виправляє помилки в книжках, газетах, журналах. Знайди і виправ помилки. Запиши ці слова правильно.

1. Є у Єви друг єдиний — цуценя на кличку бім. 2. кіт мурко заліз на пліт, задрімав на плоті кіт. 3. Сава й слава вдвох гуляли. 4. Жив одиночий гномик з дивним ім'ям — один.

- 6 З'єднай стрілочками імена людей з відповідними звуковими схемами.

Яна

= • — — • —

Андрій

— • = • = •

Євген

• — — = • =

Марія

= • — •

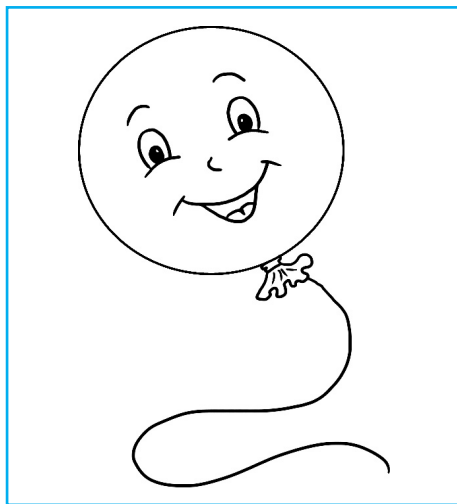

РОЗПІЗНАЮ М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

- 1 Прочитай текст. Знайди букви, що позначають м'які приголосні звуки. Підкресли їх.

Повітряна кулька

Чудову повітряну кульку мала маленька Настуся. На кульці були намальовані червоні вуста, що всміхалися. Настуся любила усміхнену кульку, але завжди тримала її за нитку. Боялася, щоб кулька не вирвалася з рук і не подалася кудись із вітром.

За Ігорем Калинцем

- 2 Стань поетом/поеткою: віднови віршовані рядки, добираючи потрібні слова. Підкресли в них букви, що позначають м'якість приголосного звука.

Де заколосився лан,
Пронеслась красуня-_____
В тих краях, де росте рис,
Проживає хитра _____.
І везуть до міст і сіл
Видобуту в шахті _____.

За Надією Становською

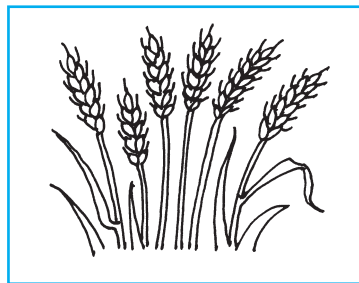
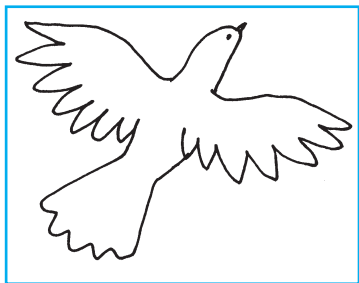

РОЗПІЗНАЮ М'ЯКІ ПОДОВЖЕНІ ЗВУКИ

- 1 Прочитай вірш Якова Щоголіва. Підкресли слова з м'якими подовженими приголосними звуками.

На траві й квітках росинки,
Шелестіння й гомін гілки,
Щебетання й пісня пташки,
Скрип жука, гудіння бджілки.

- 2 Розглянь малюнки. Запиши тільки ті слова — назви предметів, у яких є м'які подовжені приголосні звуки. Склади й запиши з ними речення.

.....

.....

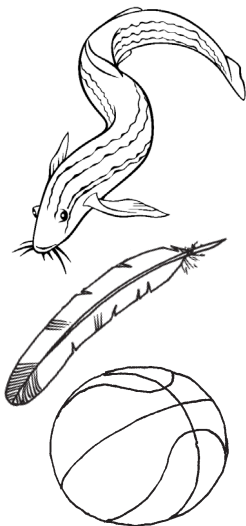
.....

ПРИГАДУЮ СЛОВА З АПОСТРОФОМ

- 1 Прочитай загадки. Запиши відгадки. Пригадай, за яким правилом слід писати ці слова.

Його б'ють, а він не плаче,
від удару тільки скаче. _____

Ця маленька рибка в'ється,
але в руки не дається. _____

Що може підняти
й найменша дитина,
а через хату не перекине
й найсильніша людина? _____

- 2 Вивчи вірш напам'ять. Закрий його папірцем і запиши з пам'яті.

На подвір'ї стали в ряд
Ясени та в'язи.
І з командою хлоп'ят
Розминають м'язи.

3 Познач рядок, у якому всі слова записано правильно.
Доведи свою думку.

☐

св'ято, в'юн, м'яч

☐

полум'я, л'ялька, п'еса

☐

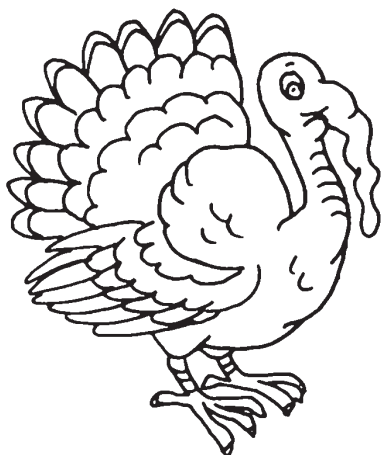
сім'я, подвір'я, м'ята

4 Стань коректором/коректоркою. Знайди слова, які записано неправильно. Виправ помилки й запиши ці слова правильно.

Вранці пес оббіг подвіря,
Скубнув курочку за піря,
А індика хап за хвіст.
Став індик на повний зріст:
— Ти мене не зачіпай!
Я король тут, пам'ятай!

Іванна Блажкевич

З одним словом на вибір склади
й запиши речення.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

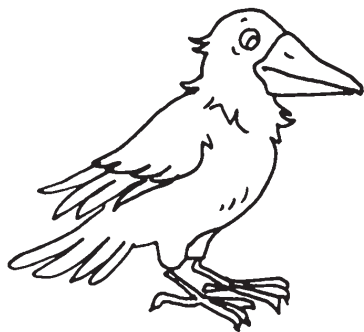

ПРАВИЛЬНО ВИМОВЛЯЮ СЛОВА ЗІ ЗВУКАМИ [ґ], [ДЖ], [ДЗ], [ДЗ']

1

Прочитайте вірш. Виконайте завдання, яке міститься в ньому. Запишіть нові слова.

З ґ слова вчимося читати:
ґанок, ґудзик, ґелґотати.

А в словах таких, як ґлей,
ґуля, а ще ґава,
поміняєш [ґ] на [к] —
вийде щось цікаве.

За Григорієм Джемулою

2

Упиши відповідну букву — ґ бо ґ.

За__убила __удзик __ава біля __анку.

І вчинила __валт вона неймовірний зранку.

З дерева за нею __едзь спостері__ав.

Він порадив __аві не ловити __ав.

Ігор Січовик

Поміркуй, як слід розуміти пораду ґедзя. Коли так говорять?

- 3 Розглянь малюнки і звукові схеми під ними. З окремих звуків кожного слова утвори нове слово. Склади його звукову схему, а потім запиши буквами. Полічи, чого в слові більше — звуків чи букв. Чому?

Звукові схеми:

- Дантеліон: = • — • — •
- Білка: — — • — •
- Лис: = • —
- Дівчина: = • = — •

Схема для нового слова: [] [] [] []

- 4 Запиши в один стовпчик слова зі звуками [дж], [дж'], в інший — зі звуками [дз], [дз'].

Джем, дзвін, джерело, джунглі, дзиґа, дзьоб, гедзь, дзеркало, бджілка, джаз, джинси.

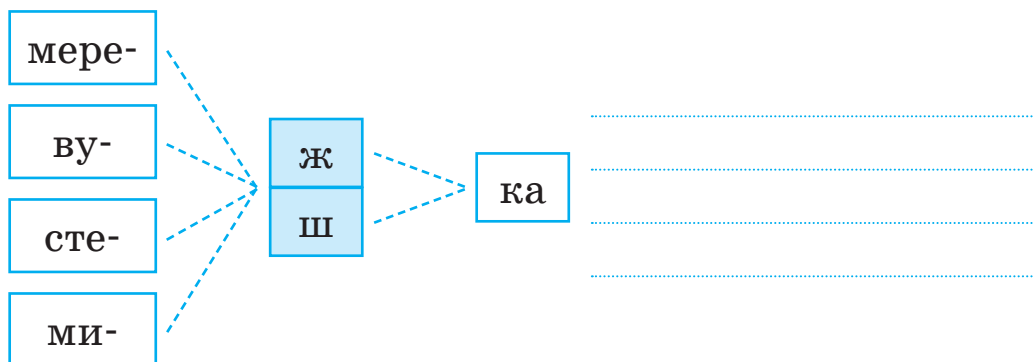
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

ПРАВИЛЬНО ВИМОВЛЯЮ ДЗВІНКИ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ В КІНЦІ СКЛАДУ

- 1 Збери слова. Поясни свій вибір. Запиши ці слова.
Як слід вимовляти дзвінкі приголосні звуки в кінці складу?

- 2 Познач рядок, у якому всі слова записано правильно.

- ☐ шубка, дід, нішка
☐ грядка, будка, дуп
☐ ніж, берізка, голубка

- 3 Спробуй скласти таке ж завдання, як попереднє.
Запиши його.

.....

.....

.....

.....

.....

4 Упиши пропущені букви. Поясни свій вибір.

Стоні__ка

Запросила кі__ка

На пирі__стоні__ку

Поки гостя на порі__

Ставить соту ні__ку,

Доїдає свій пирі__

Нетерпляча кі__ка.

Тетяна Малахова

5 Стань коректором/коректоркою. Знайди і виправ помилки. Запиши правильно.

1. Під беріски, під дупкі поховалися грипки.
2. Вже верба серешками розцвіла.
3. Під кущем сховалася ягітка-суничка.
4. Тече річка берешками, тече річка лугом.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

РОЗПІЗНАЮ СЛОВА З НЕНАГОЛОШЕНИМИ ЗВУКАМИ [е], [и]

- 1 Прочитай уривки з віршів Тараса Шевченка, правильно вимовляючи звуки [е], [и] в ненаголошених складах. Підкресли ці склади.

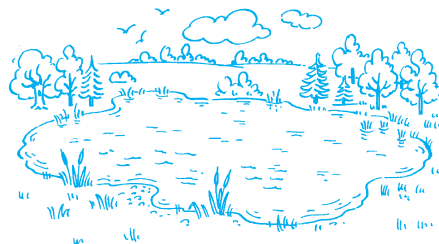
1. Ідіть, сини, погу-
ляйте, пошукайте волі.
2. Сичі в гаю перекли-
кались. 3. Над самою
водою верба похили-
лась. 4. Три явори поса-
дила сестра над водою.
5. Село на нашій Украї-
ні — неначе писанка.

- 2 Зberi й запиши слова. Підкресли букви, які позначають звуки [е], [и].

	в	ро	
гр			сло
л	е		мля
з	и		би
оз		сти	

- 3 Перевір, чи вмієш ти користуватися правилом написання букв **е** та **и**, що на с. 18 підручника. Для цього впиши пропущені букви, а поряд запиши перевірне слово.

хр__сти — _____

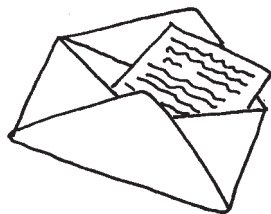
оз__ра — _____

р__бро — _____

в__сло — _____

мл__ни — _____

л__сти — _____

- 4 Стань коректором/коректоркою: знайди і виправ помилки. Запиши речення правильно.

До нас прийшла красуня-зема. Білою пухнастою ковдрою вкрилася зимля. Замерзло озеро біля нашого сила.

РОЗРІЗНЯЮ ПРЯМЕ І ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІВ

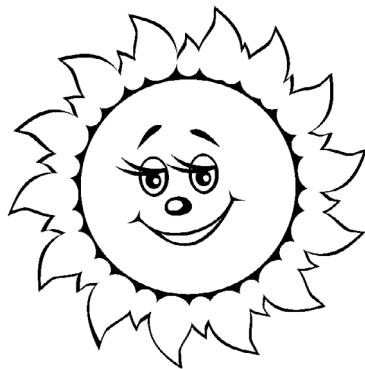
- 1 Прочитай вірш. Підкресли слова, які вжито в переносному значенні. Поміркуй, для чого їх вжито.

Сонях

Сонях сонячно
Всміхнувся,
Роззирнувся,
Стрепенувся,
Бо з небесного
Віконця
Усміхнулось
Ясне сонце.

Марія Пономаренко

- 2 До слів, поданих у стовпчику, добери й запиши сполучення слів, які вжито в переносному значенні.

Грають музиканти — _____

Заснула дитина — _____

Співають дівчата — _____

Плаче дитина — _____

- 3 Познач рядок, у якому слово **палає** вжито в прямому значенні.

☐

Палає небосхил.

☐

Палає вогнище.

☐

Палає квітка маку.

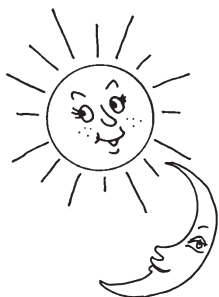

- 4 Прочитай. Заміни виділені слова відповідними за змістом сполученнями слів із довідки. Запиши речення, що утворилися. Підкресли слова, які вжито в переносному значенні.

Настала весна. Сонце гріє землю. Розпустилося листячко на деревах. **Поля зазеленіли.**

Довідка. Прилетіла на крилах. Спалахнуло зеленим полум'ям. Ніжно пестить. Вкрилися оксамитовим зеленим килимом.

- 5 Прочитай загадки. Запиши відгадки. Підкресли в загадках слова, які вжито в переносному значенні. Спробуй скласти і записати таку ж загадку.

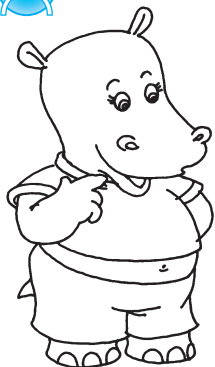
1. Золотий бубон на воді плаває.
2. Удень у небі гуляє, а ввечері на землю сідає.
3. Що то за очі: одне світить удень, а друге — опівночі?

РОЗПІЗНАЮ Й ДОБИРАЮ СИНОНІМИ

1 Прочитай. Усміхнись. Поміркуй. Дай відповідь.

Синоніми

Вивчали синоніми. Вчителька навела приклад: «Бегемот — гіпопотам». Потім спитала Євгенка:

— Так що таке **синоніми**?

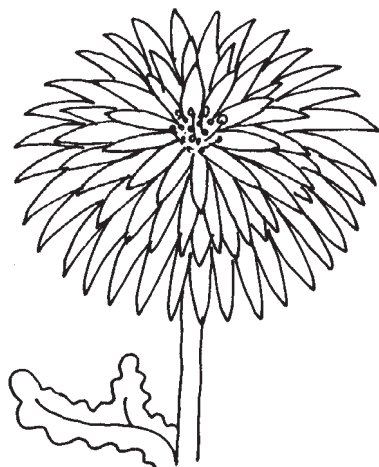
— Це такі тварини, — відповів Євгенко.

Усі засміялися. А чому? Яку відповідь мав би дати хлопчик?

Уяви себе вчителем/вчителькою і спробуй пояснити Євгенкові, що таке **синоніми**. Використовуй інші приклади.

2 Прочитай. Підкресли близькі за значенням слова.

Уже в серпні — останньому літньому місяці — квітнуть айстри. Іноді їх ще звать царигрядками. Це тому, що коли спорожніє город, квітнуть тільки вони, як царівни. У народі їх ще звать зірочками.

За Аллою Волковою

3 Познач рядок, у якому всі слова є синонімами.

- ☐ земля, земелька, земляний
- ☐ Батьківщина, Україна, рідний край
- ☐ розмовляти, шанувати, говорити

4 Прочитай, як розповіла казку «Рукавичка» одна дівчинка. Чи все тобі подобається?

Ішов дід лісом та й загубив рукавичку. Прийшла Мишка і стала в тій рукавичці жити. За нею прийшла Жабка. Потім прийшов Зайчик. Прийшла до рукавички Лисичка. Потім прийшов Вовк. Аж ось прийшов і Ведмідь.

Стань редактором/редакторкою — людиною, яка удосконалює текст. Відредагуй і запиши розповідь дівчинки, скориставшись синонімами з довідки.

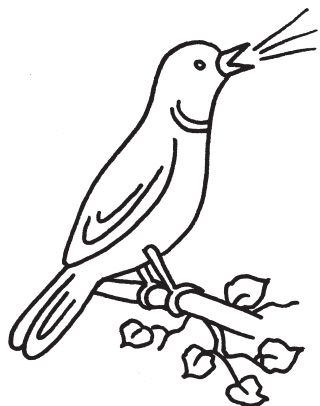
Довідка: прибігти, пристрибати, присунути, приплигати, причвалати.

РОЗПІЗНАЮ І ДОБИРАЮ АНТОНІМИ

- 1 Прочитай. Випиши пари антонімів.

Хіба можна передати словами соловейкову пісню? Вона злітала кудись угору, то стрімголов падала вниз, сміялася, і сплакувала, ніби в ній сплелися воедино радість і печаль.

Дмитро Прилюк

.....
.....

влітку

взимку

- 2 Доберіть відповідні антоніми й упишіть їх у прислів'я.

1. Що влітку за день загубиш, того _____ за тиждень не знайдеш.

2. Ліпше своє маленьке, ніж чуже _____.

3. З великої хмари

_____ дощ буває.

4. _____

переймай,
а зла уникай.

3

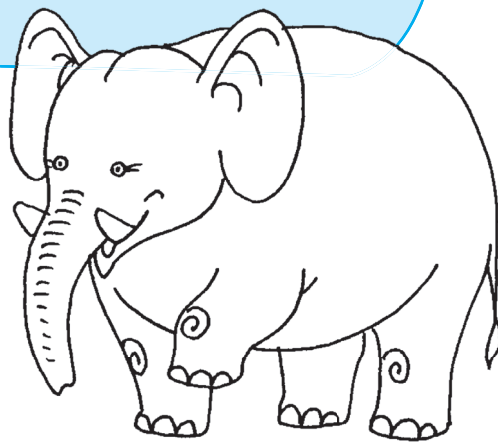
Прочитай. Усміхнись. Поміркуй.

Після відвідування зоопарку третьокласники одержали завдання — описати тварину, яка їм найбільше сподобалася. Один відомий у класі жартівник вирішив пожартувати й написав такий текст:

«У зоопарку мене дуже здивував слон. Я ніколи не думав, що він такий малий. А які в нього тонкі ноги і короткий хобот! Зате хвіст дуже довгий. Чи такого слона бачили і ви?»

Стань редактором/редакторкою: виправ неточності. Запиши виправлений текст.

РОЗПІЗНАЮ СЛОВА, ЯКІ МАЮТЬ КІЛЬКА ЗНАЧЕНЬ

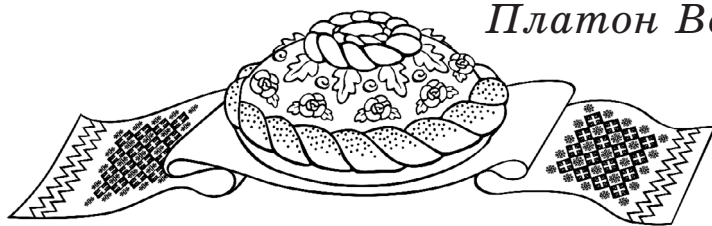
- 1 Прочитай вірш. Чи з тим самим значенням ужито в ньому слово **хліб**? Обведи правильну відповідь.

Так

Ні

З хлібом у нас зустрічають гостей.
Хліб на весіллі цвіте в короваї.
І кращих немає на світі вістей,
Ніж хліб уродився у рідному краї.

Платон Воронько

- 2 Стань дослідником /дослідницею. Поміркуй і скажи, скільки значень може мати слово **Україна**, а скільки — слово **земля**. Перевір себе за тлумачним словником.

- 3 Вибери з дужок і впиши відповідні слова.

1. Нумерація вагонів починається з (голови, руки) _____ поїзда.

2. Зранку (падає, біжить) _____ великий сніг.

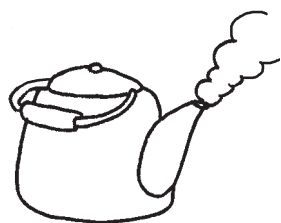
3. Сонце (лягає, заходить) _____ за хмари.

СПОСТЕРІГАЮ ЗА СЛОВАМИ, ЯКІ ЗВУЧАТЬ ОДНАКОВО, АЛЕ МАЮТЬ РІЗНІ ЗНАЧЕННЯ

- 1 Прочитай вірш Ліни Біленької. Поміркуй, чи є у вірші слова, які звучать однаково, але мають різні значення. Підкресли їх. Поясни значення.

— Чуєш, диме! — каже пара, —
Пара ми, а чи не пара?
Ти з вогню, а я з води,
Швидше відповідь знайди.

- 2 Добери і впиши відповідне слово. Поясни його значення.

Набрела на гриб лисичка,
Дістає з кишені ніж.
Каже гриб: — Я теж _____,
Пожалій мене, не ріж.

Ліна Біленька

- 3 Назви й запиши слова, до яких подаються такі пояснення:

1. Велика свійська однокопитна тварина; шахова фігура _____.
2. Орган нюху; передня частина судна (човна, теплохода тощо) _____.
3. Кімната в школі, у якій навчаються діти; група учнів одного року навчання _____.

- 4** Прочитай загадки. Запиши відгадки. З однією парою слів-відгадок (на вибір) склади й запиши речення. Скільки речень ти складеш? Запиши їх.

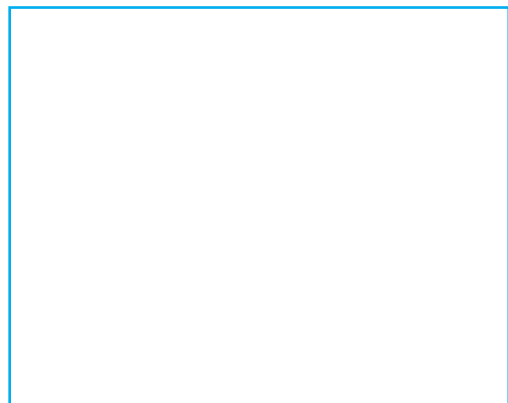

Відгадай: хто — брат, хто — я

1. Я кажу: «З дерев лечу». Каже брат: «По почті мчу». _____
2. Я квартиру відмикаю. Журавлиним брат буває. _____
3. Я — оцінка у змаганні. Брат мій — вечір танцювальний. _____

Алла Свашенко

- 5** Прочитай. Усміхнись. Поміркуй. Намалюй.
Діти писали диктант про весну. Відомий у класі хлопчик-жартівник встиг ще й ілюстрацію до нього намалювати. Розглянь її. А що має бути зображено на малюнку? Намалюй.

Весна

Надійшла квітуча весна.
На вербі з'явилися котики.
Усі радіють весні.

ВИЗНАЧАЮ КОРІНЬ СЛОВА Й РОЗПІЗНАЮ СПІЛЬНОКОРЕНЕВІ СЛОВА

- 1 Прочитай. Підкресли спільнокореневі слова. Познач корінь.

Мій тато рибалка. Я теж люблю рибалити. Одного ясного сонячного дня ми пішли на риболовлю. У воді на міліні плавало безліч маленьких рибенят. Це був справжній рибний дитячий садок. Лишень великі риби, почувши нас, повтікали.

Запам'ятай! **Риболовля** — процес ловіння риби.
Рибалка — той, хто ловить рибу.

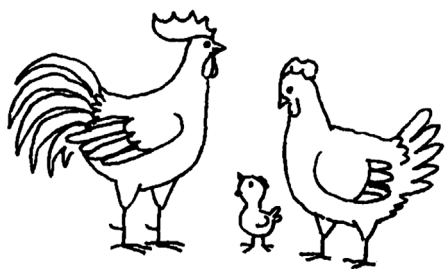
- 2 Прочитай. Випиши у стовпчик слова, які Василь Сухомлинський поставив на перше місце. До кожного з них добери й запиши поряд споріднені слова.

Сотні тисяч слів є у нашій мові. Але на перше місце я поставив би три слова: хліб, праця, народ. Це три корені, на яких тримається наша держава.

Василь Сухомлинський

- 3 Прочитай вірш. Поміркуй. Проведи дослідження. У вірші виділено слова: чи називають вони «родичів»? Чи можна їх уважати спорідненими? Який висновок ти можеш зробити? Допиши до кожного з виділених слів споріднені.

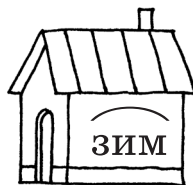
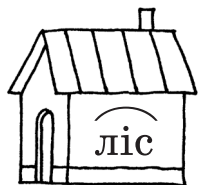

Куряча сімейка

Я — маленьке курчатко,
Півень — мій татко,
Я у нього дочка,
Моя мама — квочка.

Леонід Куліш-Зінків

- 4 Поміркуй, які споріднені слова можуть жити в кожному з будиночків. Добери й запиши їх. Познач корінь.

СПОСТЕРІГАЮ ЗА ЧЕРГУВАННЯМ ГОЛОСНИХ ЗВУКІВ У КОРЕНЯХ СЛІВ

- 1 Прочитай вірш Миколи Сингаївського. Випиши споріднені слова. Підкресли букви, що позначають голосні звуки, які чергуються.

В трясогузки довгий хвіст,
Наче через річку міст.
Йде весна по мостику,
По пташинім хвостіку.

.....

.....

- 2 Прочитайте скоромовку. Навчіться її правильно і швидко вимовляти. Підкресліть слова, у яких можливі чергування голосних звуків. Змініть і запишіть їх так, щоб було зрозуміло, які звуки чергуються.

Боба любить борщ із бобом.
Нині ж борщ без боба Бобі.
Носика наморщив Боба.
— Чом без боба? — каже Боба.
За Володимиром Кравчуком

.....

.....

СПОСТЕРІГАЮ ЗА ЧЕРГУВАННЯМ ПРИГОЛОСНИХ ЗВУКІВ У КОРЕНЯХ СЛІВ

- 1 Прочитай. Випиши споріднені слова. Підкресли букви, що позначають звуки, які чергуються.

У Київській Русі дуже по-
важали книги. Вони тоді були
рукописними. Багато місяців
їх писали від руки книжники.
Кожну букву в книжці вони
вимальовували, прикрашали
орнаментом.

- 2 Прочитай. Доведи, що у виділе-
них словах можливі чергування приголосних звуків. Ви-
пиши їх. Поряд запиши те слово, за допомогою якого
тобі вдалося виявити чергування приголосних звуків.

1. Носить білочка **горішки** в золотий свій **сун-
дучок** (*Грицько Бойко*). 2. Є корова Лиска у бабу-
сі, випаса її бабуся в лузі (*Віра Паронова*). 3. Ко-
тик Мурчик згорнеться в **клубочок** і тихесенько
муркоче (*Віра Паронова*). 4. **Смішні** побрехеньки
сорока скрекоче (*Грицько Бойко*).

- 3 Прочитай вірш. Усміхнись. Випиши спільнокореневі слова, які внучка назвала правильно. Підкресли в них букви, що позначають звуки, які чергуються. До помилково названого слова добери і запиши спільнокореневі.

Споріднені слова

Споріднені слова вивчали,
І всі у класі помічали:
— Їх добирать неважко:
Двір, дворище, дворняжка.
А вдома ввечері хвалилась
Своїй бабусі внучка:
— Я слів споріднених навчилась!
Двір, дворик, наша Жучка.

Віктор Шаройко

- 4 Добери до поданих слів спільнокореневі. Запиши їх. Підкресли букви, що позначають звуки, які чергуються.

друг —

муха —

ріка —

РОЗРІЗНЯЮ КОРЕНІ З ОДНАКОВИМ ЗВУЧАННЯМ, АЛЕ РІЗНИМ ЗНАЧЕННЯМ

- 1 Прочитай вірш Алли Свашенко. Чи є в ньому споріднені слова? Доведи свою думку. До слів, у яких корені звучать однаково, добери й запиши по 1–2 спільнокоренових слова.

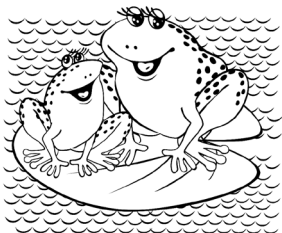

— Ой горе, горе! — вовк кричить. —
Тікай мерщій: гора горить!
Сміється з вовка дівтора:
— То осені прийшла пора!

- 2 Прочитай. Випиши спільнокоренові слова. Познач корінь. Добери й запиши ще 2–3 споріднених слова.

Біля озера щодня бавить жаба жабеня,
Обнімає лапкою, називає жабкою.

Леонід Куліш-Зіньків

Відомий у класі учень-жартівник дописав слово **жабó**. Чи погоджуєшся ти з ним? Дізнайся у тлумачному словнику, що це слово означає.

3 Познач рядок, у якому всі слова є спільнокореневими.

☐

сова, совеня, совок

☐

маля, малятко, малюк

☐

музичний, музикант, музей

4 Прочитай. Як ти вважаєш, чи мала право Гусениця так сказати? Випиши групу споріднених слів.

Родичі

Одного разу зустріла Гусениця сім'ю гусей.

— Хто ви? — спитала вона.

— Я — Гусак. Це моя дружина — Гуска. А це наше дитинча — Гусеня. А ти хто?

— А я ваша родичка — Гусениця.

— Яка ти нам родичка? — ображено загалго-тали гуси.

За Сергієм Івановим

ВИЗНАЧАЮ ЗАКІНЧЕННЯ Й ОСНОВУ СЛОВА

- 1 Стань поетом/поеткою. Спробуй відновити вірш, додаючи слова з довідки у відповідних формах. Допиши їх. Познач основу і закінчення.

Цвіте _____. На _____
Співа-щебече соловей.
І вабить білий цвіт _____
Усіх _____ і _____.

Довідка: калина, дорослі, діти.

- 2 Заміни слова так, щоб вони називали багато предметів. Запиши парами. Познач закінчення.

земля — _____ парта — _____
книга — _____ вікно — _____

- 3 Допиши можливі основи слів до поданих закінчень.

_____ а

_____ я

_____ и

_____ і

ВИЗНАЧАЮ ПРЕФІКСИ У СЛОВАХ. УТВОРЮЮ СЛОВА ЗА ДОПОМОГОЮ ПРЕФІКСІВ

- 1 Прочитай вірш Тамари Коломієць. Підкресли слова, у яких є префікси. Познач їх. Будь уважним/уважною: у вірші є слово, яке має два префікси. Випиши його.

Джерельце під вербою
Виблискує водою.
Прийду до нього й доладу
Порозчищаю, обкладу,
Все дно камінням обмощу,
В пісок ні краплі не пущу,
І задзвенить, і заспіва
Вода джерельна, мов жива.

- 2 Стань поетом/поеткою. Поміркуй, які слова у вірші пропущено. Утвори їх від слова **летіти** за допомогою префіксів **ви-**, **до-**, **об-**, **від-**, **при-**. Віднови вірш.

Лелеки

З вирію додому лелеки летіли,
_____ рано, пізно _____,
_____ ріки, і поля, і гори,
І ліси зелені, і широке море.
Коли _____, гнізда спорожніли,
А як _____ — край розвеселили.

Алла Сващенко

СПОСТЕРІГАЮ ЗА НАПИСАННЯМ СЛІВ ІЗ ПРЕФІКСАМИ РОЗ-, БЕЗ-

- 1 Прочитай. Випиши слова з префіксами, поясни їхній правопис.

1. Тепла нічка-зоряничка розпустила темні коси (*Володимир Ладигець*). 2. Зі мною разом яблунька росте вже шостий рік, гілля своє розкинула в один і другий бік (*Галина Демченко*). 3. На безлюдному березі моря одинока хатинка стоїть (*Леся Українка*).

- 2 Утвори слова за допомогою префіксів. Запиши їх. Познач префікси.

роз-	крилий	
	писати	
	соння	
без-	плата	
	смертний	
	мова	

- 3 Заміни виділені слова відповідними синонімами й запиши сполучення слів, що утворилися.

Тихі кроки —

Смілива людина —

Чисте небо —

ДОСЛІДЖУЮ НАПИСАННЯ СЛІВ ІЗ ПРЕФІКСАМИ З-, С-

- 1 Познач правильну відповідь.

Префікс с- пишемо...

☐ перед буквами к, п, т, ф, х

☐ перед буквами з, б, р, н, л

☐ перед буквами б, п, в, м, ф

- 2 Упиши відповідні префікси з- чи с-.

1. Налетіли гуси з далекого краю, __били, __колотили воду на Дунаю. 2. Льодком тоненьким __кована, __пинилася ріка. 3. __ходить сніг, зігрітий сонцем, землю напува водою.

- 3 Утворіть слова за допомогою префіксів. Запишіть їх. Позначте префікси.

	питати	
малювати	с	бити
чистити		терти
казати	з	варити
фотографувати		хотіти

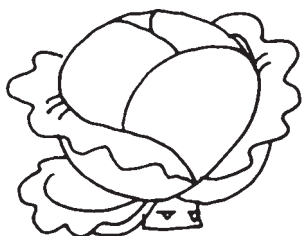

4 Спиши речення, замінивши виділені слова антонімами.

1. Над лісом **заходить** сонце. 2. Марійка **встигла** на урок. 3. Сашко дуже **засмутився**. 4. Надворі **розвиднілося**.

5 Стань коректором/коректоркою. Знайди помилки. Запиши загадку правильно. Відгадай її.

Хто вона?

Сто вдяганок вона має,
Та ніколи не скидає,
Бо не зкроєні, не сшиті,
Бо не зплетені, не звиті.

Алла Свашенко

ВИЗНАЧАЮ СУФІКСИ У СЛОВАХ

- 1 Прочитай вірш. Підкресли слова, у яких є один або кілька суфіксів.

Маю книжку невеличку,
В ній живе руда лисичка
І колючий їжачок,
Та солом'яний бичок,
І зайчисько-вуханець,
І цвіркунчик-співунець,
Ще й Телесик на човні
Усміхається мені.

Христина Керит

- 2 Прочитай. Випиши назви дитинчат. Познач у них корінь і суфікс.

Пісенька

Є у хмарки
Хмареня,
Є у сонця
Сонечко.
Є у квітки
Квітень,
А у мами —
Донечка.

Анатолій Камінчук

УТВОРЮЮ СЛОВА ЗА ДОПОМОГОЮ СУФІКСІВ

- 1 Вибери відповідний суфікс й утвори назви самиць звірів і птахів. Запиши слова, що утворилися.

лось

вовк

лебідь

-их(а)

-к(а)

їжак

-иц(я)

лис

- 2 Запиши подані в кожному рядку слова за зразком. Познач суфікси.

Зразок. Той (та), хто навчає — учитель, учителька.

Той (та), хто лікує людей —

Той (та), хто грає на сцені —

Той (та), хто малює картини —

Той (та), хто працює на заводі —

- 3 Запиши, ким працюють члени твоєї родини. Познач суфікси.

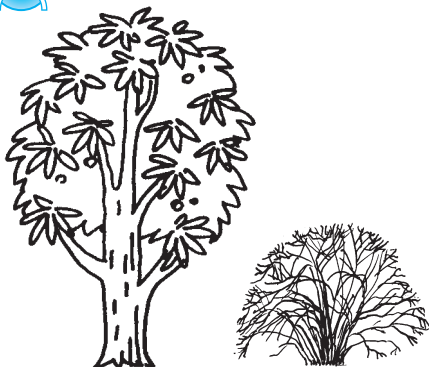

ПЕРЕВІРЯЮ НАПИСАННЯ Е, И В КОРЕНЯХ СЛІВ

1

Упиши пропущені букви. Поясни, як будеш виконувати завдання.

Слухай, як лічити слід.

Ти в__черя, я обід.

Я голівка, ти кр__льце.

Кущик я, ти д__р__вце.

Я криниця, ти відро.

Ти тролейбус, я м__тро.

Я столиця, ти с__ло.

Чов__н ти, а я в__сло.

Випиши спочатку ті слова, правопис яких довелося перевіряти шляхом зміни слова за зразком «один — багато». Потім — ті, що перевіряються шляхом добору спільнокоренових слів. Останніми випиши слова, написання яких слід перевіряти за словником.

2

Поміркуй, які букви «змили» краплинки дощу. Запиши ці слова. Але спочатку перевір написання слів, які викликають сумнів, за словником.

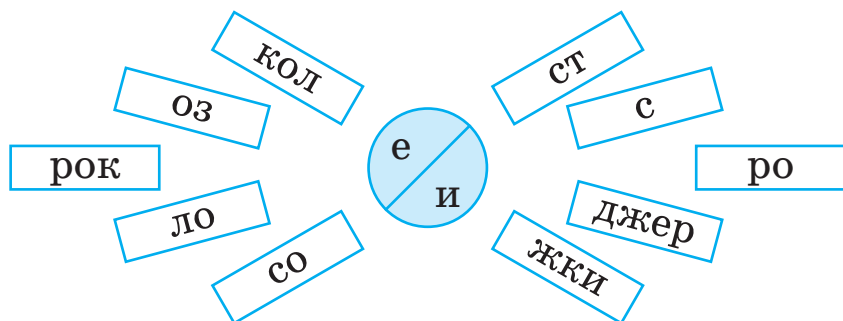
Д__ван, д__тина, к__лим,

в__сло, п__ро, г__рой.

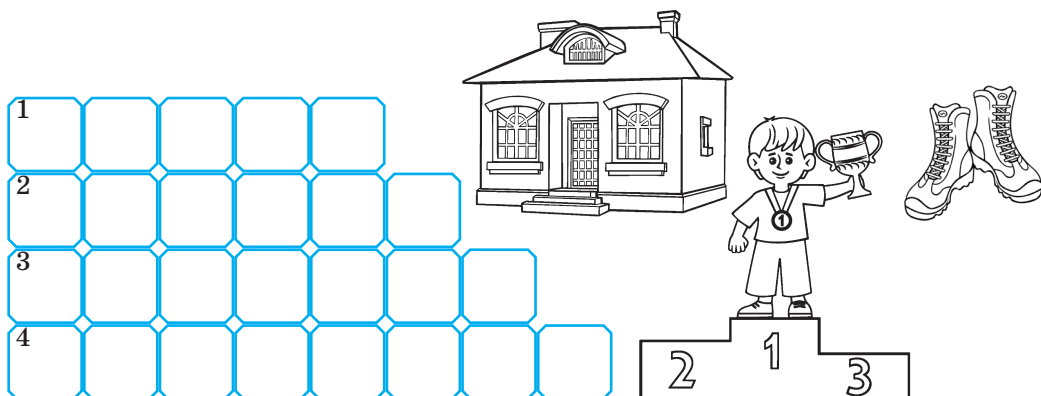

3 Збери й запиши слова. Познач орфограми.

4 Розгадай кросворд. Перевір за словником, чи правильно записано слова-відгадки.

1. Будинок, де показують вистави.
2. Нагорода спортсменам, яка буває золотою, срібною і бронзовою.
3. Переможець спортивних змагань.
4. Взуття, яке носять восени і навесні.

5

Стань коректором/коректоркою: знайди й виправ помилки. Запиши вірш правильно.

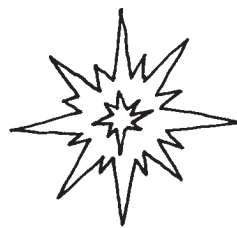
В далекому лісі
Осінь килем ткала.
На лесток клиновий
Вирбовий поклала.

Іван Царинний

6

Прочитай вірш Тетяни Мовчан. Вивчи його напам'ять. Закрий папірцем і запиши з пам'яті. Підкресли орфограму написання **е** чи **и** в коренях слів.

Мені зірка відкрила секрет
І на вушко шепнула здаля:
— Є на світі багато планет,
Та найкраща планета — Земля.

РОЗРІЗНЯЮ ІМЕННИКИ — НАЗВИ ІСТОТ І НЕІСТОТ

- 1 Прочитай. Підкресли іменники. Усно постав до них питання.

Батьківщина — це твій дім, твої батьки, школа, твій народ. Батьківщина — це поля і луки, моря і річки, снігові рівнини і високі гори.

Із журналу «Барвінок»

- 2 Випишіть в один стовпчик назви істот, а в інший — назви неістот.

Комп'ютер, програміст, майстер, принтер, мишка.

Хто?

Що?

.....	
.....	
.....	

Яке слово спричинило труднощі? Чому?

- 3 Зberi і запиши спочатку іменники — назви істот, а потім — назви неістот.

пе		мога	
фо		пе	
пел		ль	
ль		аква	

ЗАПISУЮ ВЛАСНІ НАЗВИ З ВЕЛИКОЇ БУКВИ

- 1 Прочитай текст. Підкресли власні назви.

Славен град Київ. Колись давно збудували його на берегах могутньої ріки Борисфен і нарекли на честь князя Кия.

Багато віків минуло від того часу. А й сьогодні стоїть Київ. Він слухає пісню хвиль старого сивого Дніпра.

Із журналу

Зверни увагу! У назвах населених пунктів, що складаються з двох слів, обидва слова пишуться з великої букви: *Жовті Води*.

- 2 Випиши назви населених пунктів, обираючи відповідну букву.

Українці здавна любили все красиве. Вони розмальовували яскравими квітами свої хати, майстерно вишивали рушники і сорочкі. Навіть своїм селам намагалися дати красиві й влучні назви. Ось деякі з них. Є (Л, л)ипки, а є (Л, л)иповий (Г, г)ай. Є (Л, л)анове, а є (Ш, ш)ирокий (Л, л)ан. А ще (В, в)еселе, (В, в)ишневе, (Л, л)ужок.

РОЗПІЗНАЮ ІМЕННИКИ, ЯКІ УТВОРИЛИСЯ ВІД ДІЄСЛІВ І ПРИКМЕТНИКІВ

- 1 Прочитай. Підкресли іменники, що утворилися від прикметників.

Що найбільше цінували запорожці? У них цінувалися сміливість, кмітливість, доброта. Та понад усе вони ставили почуття гумору. Саме тому на Січі з'явилися дивні прізвиська, які згодом стали прізвищами: Непийпиво, Неїжмак, Вирвихвіст.

Із журналу «Барвінок»

- 2 Від поданих прикметників і дієслів утвори і запиши іменники. Пам'ятай, що в іменниках із суфіксом *-ість* після букви *с* знак м'якшення не пишеться.

сміливий — _____ малювати — _____
зелений — _____ читати — _____
хоробрий — _____ чемний — _____
радий — _____ синій — _____
мужній — _____ чесний — _____

- 3 Скористайся утвореними в попередній вправі іменниками і доповни ними речення.

1. Ми пишаємося _____ і _____
наших воїнів. 2. З великою _____ зустріча-
ємо гостей. 3. Мій старший брат любить уроки
_____, а сестра — _____.

ВИЗНАЧАЮ РІД ІМЕННИКІВ

- 1 Перевір, чи вмієш ти користуватися правилом, що на с. 86 підручника.

Коли Родзинка почула, що будуть вивчати рід іменників, вона здивувалася:

— Це ж так просто! Ось погляньте: слова *дівчина* і *дівча* називають особу жіночої статі. Отже, вони жіночого роду. А слова *хлопчик*, *хлопчєня* називають особу чоловічої статі. Отже, вони чоловічого роду.

Чи погоджуєшся ти з Родзинкою?

Так

Ні

Про що вона забула?

Випиши виділені іменники. У дужках познач рід — (ч. р.), (ж. р.), (с. р.).

- 2 Знайди в кожному рядку «зайве» слово. Підкресли його. Чому воно «зайве»?

1. Вітер, вересень, сонце.
2. Земля, річка, човен.
3. Туман, весло, лелека.
4. Радість, море, вікно.

ЗМІНЮЮ ІМЕННИКИ ЗА ЧИСЛАМИ. ІМЕННИКИ, ЯКІ НЕ ЗМІНЮЮТЬСЯ ЗА ЧИСЛАМИ

- 1 Спиши речення, ставлячи іменники, що в дужках, у множині.

(Каштан) горять на рік двічі. Навесні спалахують (гірлянда), чимось схожі на малесенькі фіолетові (ялиночка). Восени листя фарбується в яскраво-глинястий колір.

За Борисом Чіном

- 2 Знайди в кожному рядку «зайве» слово. Підкресли його. За якою ознакою воно «зайве»?

1. Вікно, піаніно, весло.
2. Кафе, море, поле.
3. Пальто, майка, шорти.

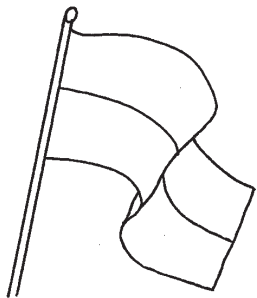
- 3 Склади і запиши речення із двома «зайвими» словами із попередньої вправи (за власним вибором).

РОЗПІЗНАЮ ПРИКМЕТНИКИ

- 1 Прочитай вірш. Підкресли прикметники. Усно постав до них питання.

Синій, як небо, як день, голубий —
З неба і сонця наш прапор ясний.
Свій рідний прапор високо несім!
Хай він, уславлений, квітне усім!
Олександр Олесь

Розфарбуй прапор.

- 2 Спиши. Підкресли прикметники разом з іменниками, з якими вони зв'язані.

Ми пишаємося своєю мовою — співучою, мелодійною. Ми пишаємося багатою, родючою українською землею. Гарячою любов'ю до рідної землі сповнені наші серця.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ВСТАНОВЛЮЮ ЗВ'ЯЗОК ПРИКМЕТНИКІВ З ІМЕННИКАМИ

1 Від іменників першого рядка утворіть прикметники, поєднуючи їх з іменниками другого рядка. Запишіть. Підкресліть прикметники.

Зразок: глиняний посуд.

1. Глина, зима, вишня, село, сонце.
2. Посуд, день, садок, вулиця, проміння.

2

У кожному рядку є по одному «зайвому» прикметнику. Знайди їх. Підкресли. Добери до них іменники і запиши разом із «зайвими» прикметниками.

1. Блакитне, чисте, барвисте (небо).
2. Красивий, гарний, чудовий (настрій).
3. Блискучий, сонячний, радісний (день).

3

З'єднай стрілочками назву тварини з відповідною рисою.

сова
лис
заєць
бджола
соловей

полохливий
працьовита
хитрий
мудра
співучий

ЗМІНЮЮ ПРИКМЕТНИКИ ЗА ЧИСЛАМИ

- 1 Випиши разом з іменниками спочатку прикметники, які вжито в однині, а потім — у множині.

Ось стоїть переді мною легкий, тендітний підсніжник. Його ніжна голівка схилилася додола. А поряд ростуть такі ж скромні вісники весни — синьоокі проліски. Загомоніли радісні струмочки. Заспівали веселі пташки. Хороше у весняному лісі!

- 2 Випиши разом з іменниками прикметники, замінюючи, де потрібно, однину прикметників множиною.

Пахне пиріг колосками (пшеничний), росами (ранній) й (опівнічний), піснею трактора, дощиком (лагідний), сонцем (ранковий, обідній і західний).

Олег Орач

ЗМІНЮЮ ПРИКМЕТНИКИ ЗА РОДАМИ. ВИЗНАЧАЮ РОДОВІ ЗАКІНЧЕННЯ. ПРИКРАШАЮ МОВЛЕННЯ ПРИКМЕТНИКАМИ

- 1 Прочитай вірш Анатолія Костецького. Підкресли прикметники. Визнач їхній рід. Познач закінчення.

Уголос мовлю «зайченя» —
І мушу двері зачиняють,
Бо в коридорі скаче
Не волохате кошеня
І не вухате цуценя,
А справжній сірий зайчик.

- 2 Прочитай, додаючи з довідки відповідні прикметники. Упиши їх.

Ми подарували сестричці
ляльку Оксанку. Оксанка була в
вишиваній сорочці, у
..... спідниці та
..... керсетці.

На голів-
ці замість віночка —
..... стрічка. Ну справ-
жня тобі країночка!

Довідка. Український,
оксамитовому, нову, шовко-
вій, русявій, червона.

ПРИГАДУЮ ЧИСЛІВНИКИ

1

Прочитай. Скільки всього тварин намалював художник? Випиши числівники разом з іменниками, з якими вони зв'язані.

Намалював я на листочку
Два півники, а з ними — квочку,
Лебідку й трое лебедяток,
Кролиху й четверо кроляток.
Намалював я на перині
П'ять коників у конюшині,
Ягняток шість і неба смужку,
Ще й пастушка у капелюшку.

П'єр Гамарра

Переклад Івана Малковича

2

Родзинка склала для тебе цікаве завдання: спробуй прочитати і записати слова. Підкресли числівники, що в них «сховалися».

Мі100, г1а, пі2л, ві3ло, пі100лет, 100янка,
7я, ві3на, 3буна, При5.

ПРАВИЛЬНО НАГОЛОШУЮ І ЗАПИСУЮ ЧИСЛІВНИКИ

- 1 Випиши числівники, замінюючи їх словами. Познач наголошений склад.

В Україні відомо понад 350 видів осілих, перелітних, зимуючих і залітних птахів. Найменшою є золотомушка, її довжина сягає 10 см, а вага — 6–7 г. Найбільшим птахом є дрохва. Довжина її тіла сягає 100 см, висота — 120 см, а вага — понад 14 кг.

Із журналу

- 2 Прочитай. Усміхнись. Підкресли числівники. Поясни їхній правопис.

Жарт

- Скільки учнів у вашому класі?
- З учителькою — тридцять п'ять.
- Отже, без неї тридцять чотири?
- Е, ні! Без учительки не залишиться жодного!

Полічи, скільки учнів у твоєму класі. Запиши словами, скільки хлопчиків і скільки дівчаток.

Усього учнів —

Хлопчиків —

Дівчаток —

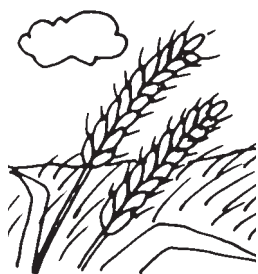

РОЗПІЗНАЮ ДІЄСЛОВА. ПРАВИЛЬНО ЗАПISУЮ ДІЄСЛОВА НА -ТЬСЯ, -ШСЯ

- 1 Прочитай вірш Степана Жупанина. Випиши дієслова разом з іменниками, з якими вони зв'язані. У дужках запиши питання.

Зразок: жито (що робить?) дозріває.

Жито дозріває

Жито дозріває на горі, за гаєм.
Зерна обважніли на міцнім стеблі,
Колоски схилились,
Це вони вклонились
За тепло, за щедрість матері-землі.

- 2 Спиши, змінивши звуковий запис буквеним. Поясни правопис цих слів.

Ми спитали у пшениці:
— Скоро будеш колоси[ц':а]?
— Колос мій тоді налле[ц':а],
Як земля води нап'є[ц':а].

Василь Мордань

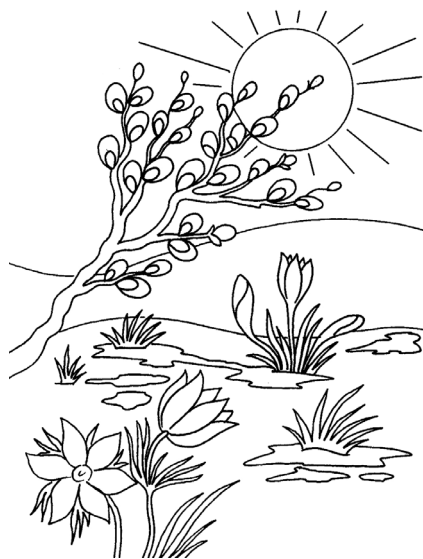
РОЗРІЗНЯЮ ЧАСОВІ ФОРМИ ДІЄСЛІВ. ЗМІНЮЮ ДІЄСЛОВА ЗА ЧАСАМИ

- 1 Прочитай текст. Спиши, розкриваючи дужки і ставлячи дієслова в потрібну часову форму.

Весна

Яскраво (світити)
сонце, (зігрівати) землю.
Незабаром (зацвісти) на
узліссі черемха. (Закува-
ти) довгохвості зозулі.
(Вилетіти) із зимового
притулку і (загудіти) пер-
ший джміль. Паростками
молодої трави (вкривати-
ся) лісова галявина.

За Іваном Цюпою

ДІЗНАЮСЯ БІЛЬШЕ ПРО ДІЄСЛОВО

ПРАВИЛЬНО ПИШУ НЕ З ДІЄСЛОВАМИ

1

Прочитай вірш. Спиши, розкриваючи дужки.

(Не)втекли чужинські орди,
(Не)здолали камінь гордий,
(Не)скорили і народу,
Що виборював свободу.

Степан Жупанин

2

Спиши речення, вставляючи, де потрібно, слово *не*.

1. Замазура любить вмиватися. 2. Ледар хоче працювати. 3. Сова полює вдень. 4. Курка літає високо в небі. 5. Лежачий зайця впіймає. 6. Розум за гроші купиш.

РОЗПІЗНАЮ СЛУЖБОВІ СЛОВА. ПРИГАДУЮ СЛУЖБОВІ СЛОВА. РОЗПІЗНАЮ ПРИЙМЕННИКИ

1 Обведи правильні відповіді.

- Службові слова служать для зв'язку інших слів у реченні.

Так

Ні

- Без службових слів не буває речень.

Так

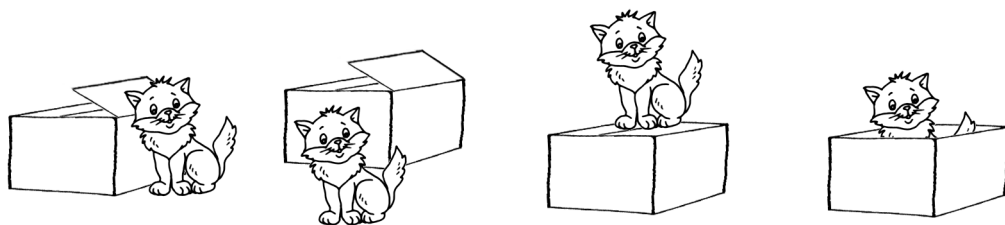
Ні

- До службових слів не можна поставити питання.

Так

Ні

2 Розглянь малюнки. Добери потрібні прийменники.
Упиши їх у речення.

Котик сидить коробки.

Котик сидить коробкою.

Котик сидить коробці.

Котик сидить коробці.

РОЗРІЗНЯЮ РОЗПОВІДНІ, ПИТАЛЬНІ І СПОНУКАЛЬНІ РЕЧЕННЯ, ОКЛИЧНІ Й НЕОКЛИЧНІ

- 1 Прочитай. Визнач види речень за метою висловлювання. Випиши по одному прикладу кожного з них.

Яку користь дають нам книги? Вони несуть у собі чарівний світ. Людина, яка любить і вміє читати, — щаслива. У неї так багато друзів. Друзі ті — книги. Бережімо книгу — джерело наших знань!

- 2 Прочитай, правильно інтонуючи речення. Підкресли окличні речення. Доведи свою думку.

Гей, жайворонку! Спустися нижче, дай послухати твою пісеньку! На що вона схожа? На дзвіночок! На скляний дзвіночок, підвішений до неба на ниточці!

УЖИВАЮ РЕЧЕННЯ ЗІ ЗВЕРТАННЯМ

1 Прочитай. Випиши слова, що є звертаннями.

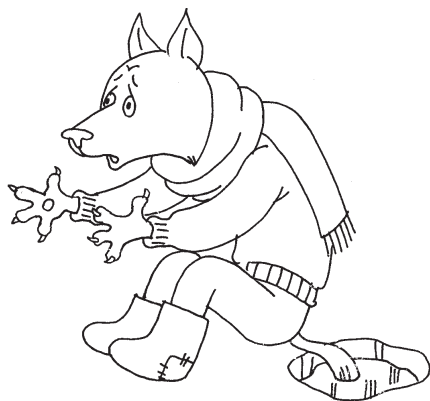
1. Тільки знаймо, що ми з вами, браття, запорожців веселих сини (*Вадим Крищенко*). 2. Рідну мову, рідний край в серці, друже, зберігай! (*Ганна Вінарець-Оресова*). 3. Виший мені Україну на сорочці, мамо (*Євген Лещук*). 4. Мово українська, ти — вода з кринички, над якою гнуться верби (*Юрій Бедрик*).

.....

.....

2 Доповни речення, скориставшись звертаннями з довідки.

1.
приплинь, приплинь до
бережка. 2.
несе мене лиска по каменю-мосту на своєму хвосту. 3. Ловись
велика й маленька.
4. Не їж мене
я тобі пісеньку заспіваю.
5. Мерзни, мерзни

Довідка. Вовчий хвосте, котику-братику, Іва-сику-Телесику, рибко, вовче (ведмедю).

ВИЗНАЧАЮ В РЕЧЕННІ ГОЛОВНІ І ДРУГОРЯДНІ ЧЛЕНИ. ВСТАНОВЛЮЮ ЗВ'ЯЗОК СЛІВ У РЕЧЕННІ

- 1 Склади і запиши речення, у яких можна використати такі другорядні члени:

На майданчику, у волейбол; синові красиву сорочку; навесні, на деревах, зелені.

- 2 За допомогою питань установи зв'язок між словами в реченні.

Зразок: Ішов теплий літній дощик. (Що?) дощик, дощик (що робив?) ішов, дощик (який?) теплий, літній.

Повернулися додому журавлі. Діти радісно вітали птахів.

- 3 Прочитай скоромовку. Навчись її швидко і правильно вимовляти. Усно встанови зв'язок між словами.

Біля бору бобри білий брід берегли (Володимир Лучук).

УТВОРЮЮ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

- 1 Прочитай словосполучення. Визнач у кожному з них головне й залежне слово. Позначай так:

співаю (що?) пісню

..... Сміялися весело, біля-
венький хлопчик, дивитися вго-
ру, веселий промінець, чи-
тати книжки.

- 2 Розглянь малюнки. За кожним із них склади і запиши словосполучення. Познач у них хрестиком головне слово.

.....
.....
.....

- 3 Склади і запиши можливі словосполучення з поданих слів.

Побачити, у воду, полетіти, зрізати, грибок,
чітко, ножичком, маленький, свято, радісно, на-
танцюватися, зустрічати, досхочу, стрибати.

.....
.....
.....
.....

ДОСЛІДЖУЮ БУДОВУ ТЕКСТУ

- 1** Прочитайте текст. Пригадайте, з якої казки цей уривок. У тексті визначено його частини. Запишіть, як вони називаються.

1 _____, 2 _____,
3 _____

1. Край лісу, в теплій хатинці, жили собі три братики: Горобець крилатий, Пацючок волохатий та Млинець масляний.

2. Жили вони, не тужили, поміж себе дружили. Кожен своє діло робив, іншим допомагав. Горобець їжу приносив — з поля зернят, з лісу грибів, з городу бобів. Пацючок дрóва рубав та піч топив, а Млинець борщ та кашу варив.

3. Добре жили брати!

З народного

- 2** Прочитай. Познач основну частину тексту.

Райдуга в бурульці

☐ Удень почав танути сніг. Крапали краплі з дахів. А вночі знов підмерзло.

☐ Вийшов із хати Юрко і побачив велику крижану бурульку. Вона звисала з даху. Зійшло сонце. Бурулька заблищала різнобарвними вогниками.

☐ Красива бурулька як райдуга. Усі перехожі милувалися нею.

За Василем Сухомлинським

РОЗРІЗНЯЮ ТЕКСТ-РОЗПОВІДЬ, ОПИС І МІРКУВАННЯ

- 1** Прочитай. Поміркуй, з якою метою діти по-різному говорили про м'яч. Хто з них скористався текстом-розповіддю? Хто — описом? А хто — міркуванням?

М'яч

Одного разу діти розпочали розмову про м'яч.

Гаджик сказав: «Гумовий м'яч прибув до нас із Центральної Америки. Місцеві індіанці робили його зі смоли, що капала з кори дерев. Вони називали її «каучу» — «дерево плаче». Каучуковий м'яч побачив першовідкривач Америки Христофор Колумб. Йому дуже сподобалося, що великий м'яч так високо підстрибує. Славетний мореплавець привіз гумовий колобок до Іспанії, а вже звідти він покотився по всіх країнах».

Щебетунчик сказав, що йому дуже подобається його власний м'яч. Він такий гарний, великий, новенький, блискучий! Зроблено його із чорних і білих шкіряних п'ятикутничків. Ну, справжнісінький тобі футбольний м'яч.

А Родзинка додала: «Із м'ячем мені завжди весело бавитися. Ним можна грати у волейбол, баскетбол, футбол. Я беру його із собою на річку, спортивний майданчик чи просто граюся з ним на подвір'ї. М'яч допомагає мені познайомитися з іншими дітьми. Ось чому м'яч — моя найулюбленіша іграшка».

БУДУЮ ТЕКСТ-МІРКУВАННЯ. СКЛАДАЮ ЕСЕ

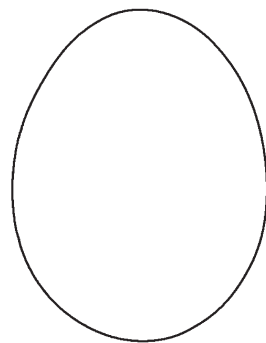
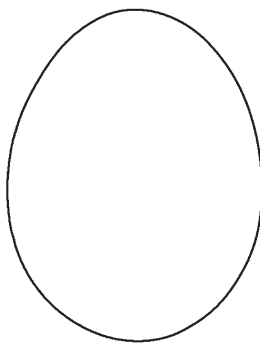
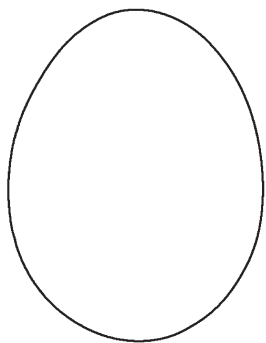
- 1 Прочитай. Пронумеруй частини тексту так, щоб утворився текст-есе.

☐ Люди дарують одне одному писанки як знак добрих побажань.

☐ Я особливо багато дізнався про писанки під час екскурсії до Музею писанки в місті Коломия. Виявляється, що писанка є символом Сонця і весняного пробудження природи. Намальована на ній зірка є відображенням Сонця. Кривулька уособлює вічність сонячного проміння. Пташка — це душа людини. Зелене листя є символом весняного відродження і здоров'я.

☐ Мене завжди цікавило, чому такі різноманітні візерунки малюють на писанках. Що вони означають?

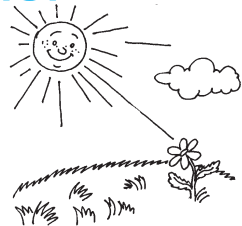
Розфарбуй писанки. Запиши, кому ти їх подаруєш.

ВИЗНАЧАЮ ТЕМУ І МЕТУ ТЕКСТУ. ДОБИРАЮ ЗАГОЛОВОК

- 1 Прочитай вірш Анатолія Лози. Яка його тема? А яка мета? У яких рядках вона висловлена? Підкресли їх.

Краєвид

Упало в пшеницю волошками небо,
І сонце з-за хмари на світ погляда.
Моя Україно, не жити без тебе,
За тебе і душу, і серце віддам.

- 2 Прочитай текст. Визнач його тему і мету. З-поміж поданих заголовків познач і запиши той, котрий найточніше відповідає змісту тексту.

Стародавні українці ставилися до землі як до живої істоти. Вони свято вірили, що земля жива. Вона дихає, родить, радіє, втомлюється, іноді хворіє, відчуває і ласку, і біль. Її пестливо гладили, ніби набираючись здоров'я від теплого родючого ґрунту.

У нашій мові збереглося багато ласкавих слів, з якими зверталися люди до рідної землі: земличка, земелька, землиця.

За Галиною Тарасенко

☐

Ласкаві слова

☐

Родючий ґрунт

☐

Земля жива

☐

Земелька

СКЛАДАЮ ПЛАН ТЕКСТУ

- 1 Прочитай текст. Склади і запиши до нього план.

Пригадай! Рибалка — той, хто ловить рибу. Процес ловіння риби — риболовля.

Білка у човні

Рибалка тихо плив на човні поміж кущами.

На одному з кущів він запримітив якийсь дивовижний рудий гриб. Раптом цей гриб плигнув прямо в човен. То була мокра білочка.

Рибалка довів її до берега. Білка одразу виплигнула із човна і пострибала в ліс.

План

1.
2.
3.

- 2 Поміркуй, який текст можна скласти за поданим планом. Усно склади його. Добери заголовок.

План

1. Треба рятувати тварин.
2. Лісова їдальня.
3. Вдячні тварини.

СПОСТЕРІГАЮ ЗА ЗВ'ЯЗКОМ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ

- 1 Прочитай запис. Чи можна його вважати текстом? Доведи свою думку. Обведи правильну відповідь.

Так

Ні

На день народження мені подарували футбольний м'яч. Футбол — це гра, у якій гравці намагаються забити гол у ворота суперника. Найвідомішим українським воротарем був Олександр Шовковський.

- 2 Додай до попереднього запису 2–3 речення, щоб утворився текст. Скористайся їхніми початками з довідки. Запиши утворений текст.

Довідка. Тепер я можу ... Охороняє ворота ...
Я теж хочу ...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

РОЗРІЗНЯЮ ТЕКСТИ РІЗНИХ СТИЛІВ

- 1 Порівняй два тексти. Поміркуй і запиши, що між ними спільне, а що — відмінне.

1. Синичка

Щойно посвітлішає за вікном, прилітає маленька жовтогруда пташка. То — синичка. Шапочка в неї чорно-оксамитова. Щічки біляві. На зеленувато-сірих крильцях кожна пір'їнка пензликом намальована.

За Василем Сухомлинським

2. Синиця

Синиця — дрібний птах, що гніздиться в лісах по всій Європі. Довжина її тіла 150 міліметрів. Довжина крила — 70—80 міліметрів. Груді жовті. Дзьоб гострий. Живиться жучками, мухами та ягодами.

Умовні позначення:

— виправ помилки

— поміркуй і поясни

— творче завдання

— робота в парі або групі

Навчальне видання

ВОСКРЕСЕНСЬКА
Наталія Остапівна

Українська мова та читання. 3 клас:
робочий зошит: до підручника
Катерини Пономарьової,
Любові Гайової.
У 2-х частинах. Частина 1

Н1217041У. Підписано до друку 27.07.2020.

Формат 70×90/16.

Папір офсетний. Гарнітура Букварна.

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,67.

ТОВ Видавництво «Ранок»,

вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.

Свідцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5215 від 22.09.2016.

Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.

Відповідальний редактор *І. В. Єфімова*

Редактор *Ю. В. Завгородня*

Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*

Регіональні представництва
видавництва «Ранок»:

З питань придбання продукції

видавництва «Ранок» звертатися за тел.:

у Харкові — (057) 727-70-80;

Києві — (067) 449-39-65, (093) 177-05-04.

Вінниці — (067) 534-51-62.

Дніпрі — (056) 785-01-74, (067) 635-19-85.

E-mail: office@ranok.com.ua

Тел. (057) 719-48-65,

тел./факс (057) 719-58-67.

Київ — тел. (044) 229-84-01,

e-mail: office.kyiv@ranok.com.ua,

Львів — тел. (067) 269-00-61,

e-mail: office.lviv@ranok.com.ua.

Житомирі — (067) 122-63-60;

Львові — (032) 244-14-36, (067) 340-36-60.

Миколаєві та Одесі — (067) 551-10-79

Черкасах — (0472) 51-22-51;

Чернігові — (067) 440-88-93.

E-mail: commerce@ranok.com.ua.

«Книга поштою»: вул. Котельниківська, 5, Харків, 61051.

Тел. (057) 727-70-90, (067) 546-53-73.

E-mail: pochta@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

Папір, на якому надрукована ця книга:

безпечний для здоров'я
та повністю
переробляється

з оптимальною білизною,
рекомендованою
офтальмологами

відбілювався
без хлору,
без діоксиду титану

Разом дбаємо про екологію та здоров'я

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Видавнича група «Дидакта»

Нові навчальні комплекти

до всіх підручників **Нової української школи**

Використання робочого зошита (у 2-х частинах) є невід'ємною частиною організації освітнього процесу на уроках української мови та читання.

За допомогою зошита здобувачі освіти навчатимуться:

- Грамотно писати й говорити
- Складати звукові моделі та схеми речень
- Знаходити й виправляти помилки
- Створювати власні висловлення
- Відчувати красу та багатство української мови

ISBN 978-617-09-6582-0

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА
УСІ КНИГИ ТУТ!

🛒 ranok.com.ua
📧 e-ranok.com.ua
✉ pochta@ranok.com.ua
☎ (057) 727-70-90

Інтернет-підтримка
didactalearn.com.ua

